

“Right to Information Act 2005”

Session by
Dr.K.Tirupataiah, IFS(R)
Chief Consultant , Dr.MCR HRDIT

“Historical Perspective, Necessity of RTI Act 2005 & linkage to Accountability”

**Dr.K.Tirupataiah,IFS (Retd.)
Chief Consultant (Trg), Dr.MCR HRDIT**

Objectives of the Session

- At the end of the session you would be able to
 - Explain the human perspective to the historical background to enactment of RTI Act
 - Describe the Necessity for & Continuation of RTI Act
 - Narrate the Process of linking Information obtained through RTI to accountability of Public Authorities
 - List out steps that could be taken to make RTI non-relevant

Human perspective to the historical background to enactment of RTI Act

- How many of you have a direct experience of visiting a government office for a service?
- What has been your experience?
- Are you directly dealing with RTI?
- Have you filed any application under RTI?

Rights Perspective

- Rights- enshrined in the Constitution of India
 - Fundamental Rights- cannot be alienated
 - Legal Rights- Not absolute

Rights Perspective

- **Right to Information has been judicially recognized as part of Article 19(1)(a) of Indian Constitution**

“All Citizens shall have the right to freedom of Speech and Expression”

- **For proper enjoyment of freedom of Speech and Expression, it is imperative that **correct information** is available to the Citizens.**

Rights Perspective

- “Lack of **Transparency** was one of the main causes for all pervading **corruption** and Right to Information would lead to **openness, accountability and integrity**”-*Soli Sorabji*
- “Free flow of information from the **Government to the people** will not only create an enlightened and informed public opinion but also render those in authority accountable”
- *Mr. V.P. Singh, Prime Minister of India (1989)*

**THE
RTI
STORY**

**POWER TO THE
PEOPLE**

ARUNA ROY with the MKSS Collective
Foreword by **GOPALKRISHNA GANDHI**

ROLI BOOKS

What is NCPRI ?

- National Campaign for Peoples' Rights to Information- Aruna Roy & Nikhil Dey

Important People connected with RTI

⑩ Anna Hazare

⑩ Aruna Roy

⑩ Nikhil Dey

⑩ Arvind Kejriwal

RTI movie

Plight of Rights

- **Excerpted from the book – *Right to Information***
- ***My **dreams** have the right to know***
Why for centuries they keep getting shattered, never get fulfilled!
- ***My **hands** have the right to know***
Why for years they have remained unemployed – have no work even today!
- ***My **feet** have the right to know***
Why they have to walk from village to village – why no sign of a bus!
- ***My **hunger** has the right to know***
Why grains rot in godowns and not a fistful for me!

Plight of Rights

- *My **old mother** has the right to know
Why no pills, no needle, no clinic – nothing for bandages, for stitches!*
- *My **children** have the right to know
Why they have to toil day and night, why no school in the village!*
- *My **fields** have the right to know
Why the huge dams are built and yet my crops are lifeless!*
- *My **rivers** have the right to know
Why factories pour poisons, as if rivers have no life!*
- *My **forests** have the right to know
Where are the branches, leaves, stem and soil gone, why not a spring in sight!*
- *My **village** has the right to know
Why no power, no roads, no water, why no ration shop open!*

Plight of Rights

- *My **settlement** has the right to know
Why our homes are razed and ruined without a trace!*
- *My **votes** have the right to know
Why big promises one fine day, no work for five years!*
- *My **Ram** has the right to know,
Rahman has the right to know
Why the blood flows in the streets, are we all not
humans!*
- *My **life** has the right to live
What is life without rights – it's no life!*

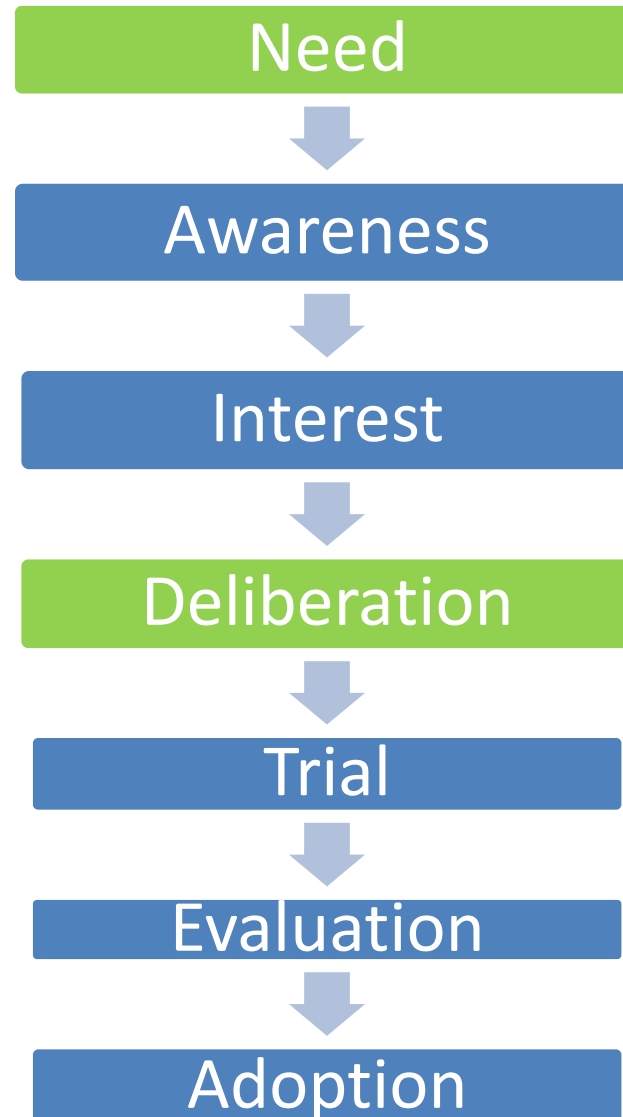

Learning Objective-2:Necessity for RTI

- Do you think RTI is needed?
- What is the main concern in implementing RTI?

Paradigm of Sequential Adoption, YP Singh & Uday Pareek

Learning Objective-2:Necessity for RTI

- Denial stage- stretching to 15 years
- **Goa governor reverses decade-old stand on RTI, says will honor info requests**
- Goa governor PS Sreedharan Pilli, who brought his office under RTI Act, said: “People are supreme rather than the governor, chief minister, or opposition leader... They are not the boss of the people”.
- Case of o/o CJI of SC under RTI
- Jung se jyaadaa us ki tayaari mein jyaada log mare

ACTION

- TRUTH ABOUT THE ACTION MUST BE KNOWN
- TRUTH ABOUT THE INACTION MUST BE KNOWN
- TRUTH ABOUT THE PROHIBITED ACTION MUST BE KNOWN

Implementation Arrangements

- Notify Public Authorities
- Appoint Public Information Officers
- Publicize information/PIOs details
- Capacity Building of PIOs/APIOs, others
- Review of internal processes
- Keep information ready

Sec-4: The Heart of RTI Act

1. Every PA Shall
 - a) Maintain all records duly catalogued and indexed
 - b) Publish within 120 days of the Act 17 items of information
 - c) Publish all relevant facts while formulating policies or announcing decisions affecting public
 - d) Provide reasons for administrative or quasi-judicial decisions to affected persons
2. Provide information suo motu
3. In such form as easily accessible to public
4. Consider cost effectiveness

ROLE OF PIO

RECEIPT OF APPLICATIONS

FIXING OF FEE

GIVING INFORMATION (S. 7)

30 DAYS

48 HOURS IN CASE OF
LIFE/ LIBERTY

INF. RELATING TO
OTHER PA

INF. RELATING TO
THIRD PARTY (S 11)

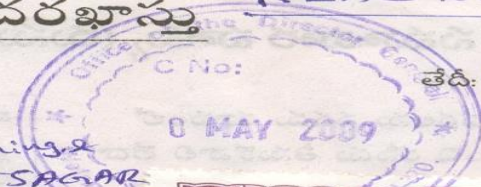
సమాచారం కోసం దరఖాస్తు

RLA No. 0001

S.No - 320

పౌరసమాచార అధికారి / కేంద్ర పౌర సమాచార అధికారి

కార్యాలయం పేరు : WATER & LAND MANAGEMENT Training & RESEARCH INSTITUTE, HIMAYATSAGAR
 విరునామా : HYDERABAD - 500030

పౌర సమాచార అధికారిగారికి :

సమాచారం కోసం విన్నపం

సమాచార హక్కు చట్టం 2005, సెక్షను 6 (1) ననుసరించి కింది సమాచారాన్ని సెక్షను 4(4) ప్రకారం తెలుగు భాషలో, ప్రతి పేజీనీ సెక్షను 2(జె)(ii) ప్రకారం ధ్రువీకరించి ఇవ్వగలరు.

శ్రీ కేంద్ర సమాచారం C.D. కుమారి కుమార్తెలకు అనుబంధంగా చేర్చిన పత్రాలు.

- 1, ఆ.ప. కార్యాలయం జిల్లాలవారీ 2005-06 నుండి 2008-09 ఆర్థిక సం. వరకు ఉపాధి కుటుంబ సంక్షేమ కార్యక్రమాలపై నిర్వహించిన అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని వినియోగించు. తెలుగులో.
- 2, జిల్లాలవారీ అన్ని గ్రామాలలో అన్ని కుటుంబ సంక్షేమ కార్యక్రమాలపై అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని నిర్వహించిన అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని వినియోగించు. తెలుగులో.
- 3, అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని వినియోగించు. తెలుగులో.
- 4, అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని వినియోగించు. తెలుగులో. అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని వినియోగించు. తెలుగులో. అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని వినియోగించు. తెలుగులో.
- 5, ఉపాధి కుటుంబ సంక్షేమ కార్యక్రమాలపై M.P.D. లకు అనుబంధ గ్రామాలపై అమర్చిలలోని అంశ మంత్రిని వినియోగించు. తెలుగులో.

గౌ. సమాచార అధికారి గారికి

దరఖాస్తు రుసుము రూ... 10/- ఇండియన్ పోస్టు ఆర్డరు/ కోర్టు ఫీ స్టాంపులు/ చలాను/ నగదు/ డిమాండు డ్రాఫ్టు/ బ్యాంకర్స్ చెక్కు (వివరాలు)... కేంద్ర సమాచారం అంధ్రప్రదేశ్ సమాచార హక్కు (రుసుము, ఫర్మ నియంత్రణ) నియమాలు - 2005 ప్రకారం చెల్లిస్తున్నాను. రశీదు ఇవ్వగలరు.

DECEASED APPLICANT
 Dismissed
 Late on 20/05/09.
 - reply back H.I. for
 Institute for
 R. No. 4/69
 20/05

కృతజ్ఞతలతో
 భవదీయ

 (దరఖాస్తుదారు సంతకం)
 పేరు: కుమార్తె కుమారి

దరఖాస్తుదారు విరునామా
 యు.ఎస్. అంశ మంత్రిని వినియోగించు.
 (అంశ మంత్రిని వినియోగించు) H.No-4/69
 మండ్లం: మండ్లం, జిల్లా: మండ్లం (జిల్లా)
 P. No. 5/6/06

సమాచార హక్కు చట్టం సెక్షన్లు, నిబంధనలు రెండో పేజీలో...

Registered Post-Ack-Due

- 43 -

To.

PUBLIC INFORMATION OFFICER
WATER & LAND MANAGEMENT TRAINING &
RESEARCH INSTITUTE HIMAYATSAGAR
HYDERABAD - 500030

From S. PRASHANTA, S/O BONDARATH
(Village) AREPALLY, H.No 4-69
(Mandal) HANAMKONDA
(Dist) WARANGAL-506006

ఆంధ్రప్రదేశ్ సమాచార హక్కు (రుసుము, ధరల నియంత్రణ) నిబంధనలు, 2005

నిర్దేశిత రుసుము, ధరలను నగదు రూపంలో ప్రజా సంస్థకు చెల్లించి రసీదు తీసుకోవాలి లేదా ప్రజా సంస్థ అకౌంట్స్ ఆఫీసరు లేక అధికృత అధికారి పేరు మీద డిమాండ్ డ్రాఫ్టు/ బ్యాంకర్స్ చెక్కు/ ఇండియన్ పోస్టలు ఆర్డరు/ కోర్టు ఫీ స్టాంపుల రూపంలో చెల్లించాలి. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న (తెల్లరేషన్ కార్డు సకలు జతపరచాలి) వారు రుసుము చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదు.

ఈ రుసుము మొత్తాలను పౌర సమాచార అధికారి జమచేయవలసిన అకౌంట్ హెడ్: "0070-Other Administrative Services-60-Other services-MH 800 Other Receipts-SH(25) Receipts under Right to Information Act 2005-001 Receipts under Right to Information Act 2005" DDO Code:

ఈ రుసుము కేవలం 'చలాన్' రూపంలోనే చెల్లించమని దరఖాస్తును నిరాకరించడం చట్టవిరుద్ధం. నగదు రూపంలోనూ రుసుము స్వీకరించి, రసీదు ఇవ్వాలి ఉంటుంది.

విషయం	రుసుము/ధర (రూ..)
సమాచారం కోసం దరఖాస్తు చేసేటపుడు చెల్లించాల్సిన దరఖాస్తు రుసుము	గ్రామస్థాయి ప్రజాసంస్థలు : ఉచితం మండలస్థాయి ప్రజాసంస్థలు : 5-00 ఇతర ప్రజా సంస్థలు : 10-00
సమాచారం తీసుకునేప్పుడు ముద్రిత సమాచారం (ఏ రూపంలోనైనా) తయారు చేసిన లేక కాపీ:	నిర్ణయించిన ధర
ప్రతి A-4 లేక సైజు A-3 కాగితానికి	02-00
ఫ్లాపీ (1.44 మెగాబైట్లు)	50-00
కంపాక్ట్ డిస్క్ (700 మెగాబైట్లు) (CD)	100-00
కంపాక్ట్ డిస్క్ (DVD)	200-00
సమాచారాలు, మోడళ్లు, షాన్లు, మ్యాప్లు, A-3 కన్నా పెద్ద కాగితం (తపాలా ఖర్చు అదనం)	వాటికి అయిన ఖర్చు (actual cost)
లికార్చుల తనిఖీకి:	
మొదటి గంట	ఉచితం
తర్వాత ప్రతి గంటకు (60 నిమిషాలకు తక్కువైనా గంటగానే భావించాలి).	5-00

- జిల్లా ఆఫీసు మాన్యువల్ పేరా 26-ఎ ప్రకారం: కార్యాలయంలో ఏదైనా విజ్ఞాపన పత్రము అందినప్పుడు, ఈ పత్రము తీసుకొనే తపాల గుమాస్తా (డిస్ట్రాబ్ క్లర్క్) గాని, సంబంధిత అధికారి గాని దాన్ని స్వీకరించినట్లుగా పూర్తి సంతకము చేసిన స్వీకృతి రసీదును విజ్ఞప్తి పత్రాన్ని అందజేసిన వ్యక్తికి తప్పనిసరిగా ఇవ్వాలి. రసీదుపై ఆ అధికారి తన పేరు రాసి, తేదీతో సహా కార్యాలయం ముద్రను వేయాలి.
- సమాచార హక్కు చట్టం సెక్షను 5(3), 6(1) ప్రకారం పౌరసమాచార అధికారి దరఖాస్తును దాఖలు చేసేటప్పుడు దరఖాస్తుదారుకు పూర్తి సహకారం అందించాలి. సెక్షను 6(2) ప్రకారం సమాచారం ఎందుకు అడుగుతున్నారో దరఖాస్తుదారు కారణాలను చెప్పనవసరం లేదు.
- సమాచారం మరో అధికారి వద్ద ఉంటే స.హ.చట్టం 2005 సెక్షను 5(5) ప్రకారం దరఖాస్తును వారికి పంపాలి. సమాచారం మరో ప్రజా సంస్థ వద్ద ఉంటే సెక్షను 6(3)ను అనుసరించాలి. సమాచారం ఏదైనా ప్రైవేటు సంస్థ వద్ద ఉంటే సెక్షను 2(ఎఫ్) ప్రకారం తెప్పించి ఇవ్వాలి.
- సమాచారం ఇచ్చేందుకు నిరాకరిస్తే అందుకు కారణాలు, అప్పీలేట్ అధికారి పేరు, చిరునామా, తదితర వివరాలు తెలియజేయాలి.
- సాధారణ పరిపాలనాశాఖ (జీపిడి) జారీ చేసిన యు.ఓ.నోట్ నెం: 2985/ఆర్టిఐఎం/కెపీఎం/జీపీఎం అండ్ ఏఆర్/ 07-1 తేదీ 08.06.2007 ప్రకారం దరఖాస్తుదారు రుసుము నగదు రూపంలో చెల్లిస్తే తప్పనిసరిగా స్వీకరించాలి.
- జీఓ ఎంఎస్ నెం:740 తేదీ 01.10.2007 జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (కోఆర్డినేషన్, జీపీఎం & ఏఆర్) డిపార్ట్మెంట్ ఆడేశానుసారం దరఖాస్తు, సమాచార రుసుముకు సమాన విలువగల కోర్టుఫీ స్టాంపులను దరఖాస్తుపై అతికించవచ్చు. భారత పోస్టల్ ఆర్డరు రూపంలో కూడా చెల్లించవచ్చు. డ్రాఫ్టు ఎవరి పేరిట తీసుకోవాలి తెలియనప్పుడు కోర్టు ఫీ స్టాంపులు అతికించడం మేలు.
- సమాచార హక్కు చట్టం సెక్షను 7 (6) ప్రకారం నిర్దేశిత వ్యవధి దాటితే దరఖాస్తుదారుకు సమాచారాన్ని ఉచితంగా ఇవ్వాలి. మెమో నెం. 1340/సీఎస్-11/2006-1, తేదీ 28.10.2006 ప్రకారం అందుకయ్యే ఖర్చు ఆలస్యానికి బాధ్యులైన అధికారి వేతనం నుంచి ప్రభుత్వం రాబట్టుకోవచ్చు. (ఇక్కడ దరఖాస్తు సమాచారం మాత్రమే సూచిస్తున్నాం. చట్టం ఎటువంటి సమాచారం నిర్దేశించలేదు.)

ప్రజా సమాచార అధికారి ... ప్రజా సంక్షేమానికి సూత్రధారి!

Learning Objective-2:Necessity for RTI

- Organisation and Activity- Which is to be exempted?
 - Suicide cases in DRDO
 - Civil works in Defence establishment-BRO
 - Personnel matters- case of I&CAD Dept in Telangana
 - Procurement process

Learning Objective-2: Continuation of RTI?

- We are still only learning about RTI
- Who used it so far?
- **In 15 years, RTI has gone from Indian citizens' most powerful tool to an Act on life support**
- Chief Information Commission and its state counterparts have an unwritten rule about not penalising erring public information officers who discourage RTI applicants.

MANEESH CHHIBBER 24 June, 2020 10:34 am IST

- U.O Note of CS Telangana State

What is Information with FSOs?

- What we do?
- What we maintain?

Appeal - Time limits

Section - 19:

1st appeal to Appellate Authority - in 30 days

⑩ to be disposed in 30 days

⑩ 2nd appeal to I.C. - in 90 days

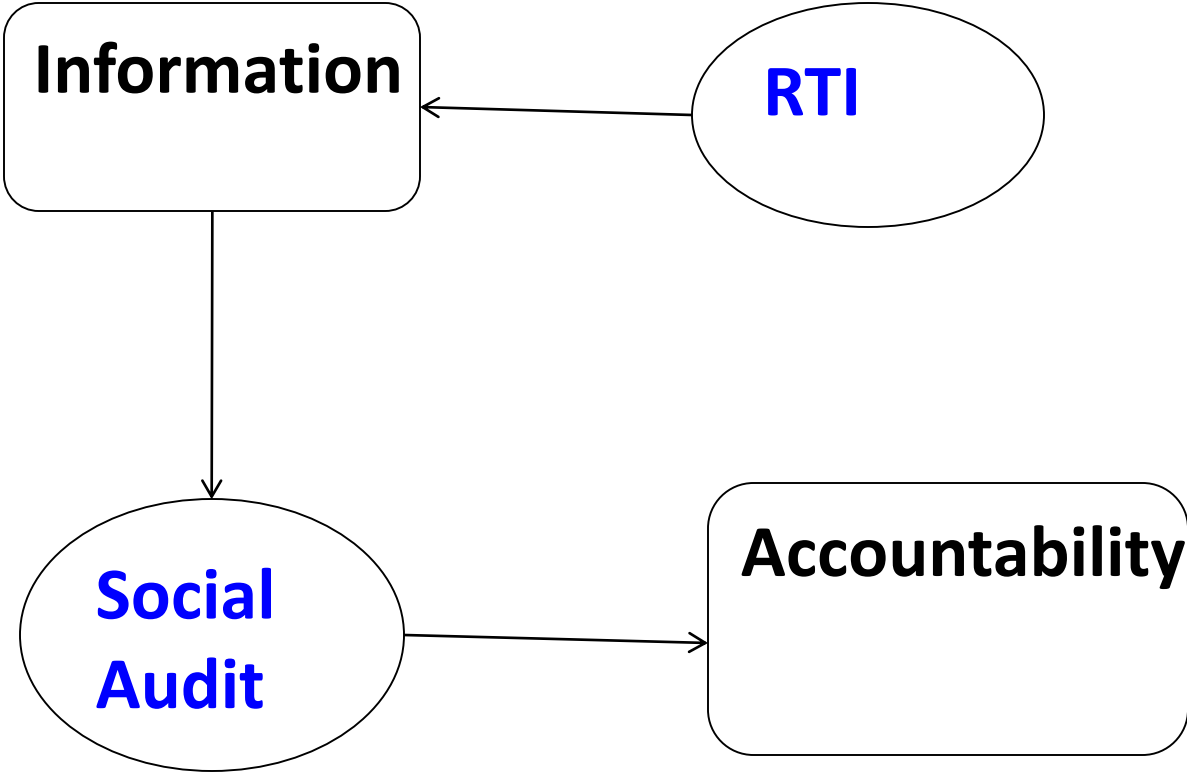
Penalties Section - 20:

- ⑩ Rs. 250/- per day**
- ⑩ Maximum Rs. 25,000/-**
- ⑩ Can recommend disciplinary action against the PIO**
- ⑩ After giving reasonable opportunity**

Learning Objective-3: Steps for Linking RTI Information to Accountability

RTI – THE FULL SCOPE

Social Audit Process

- Apply under RTI
- Obtain Information
- Visit Locations of information
- Joint verification
- Jan Sunvai
- Action
- Ombudsman-mobile courts

[https://www.youtube.com/watch?v=s-
uHoq9ge4E](https://www.youtube.com/watch?v=s-uHoq9ge4E)

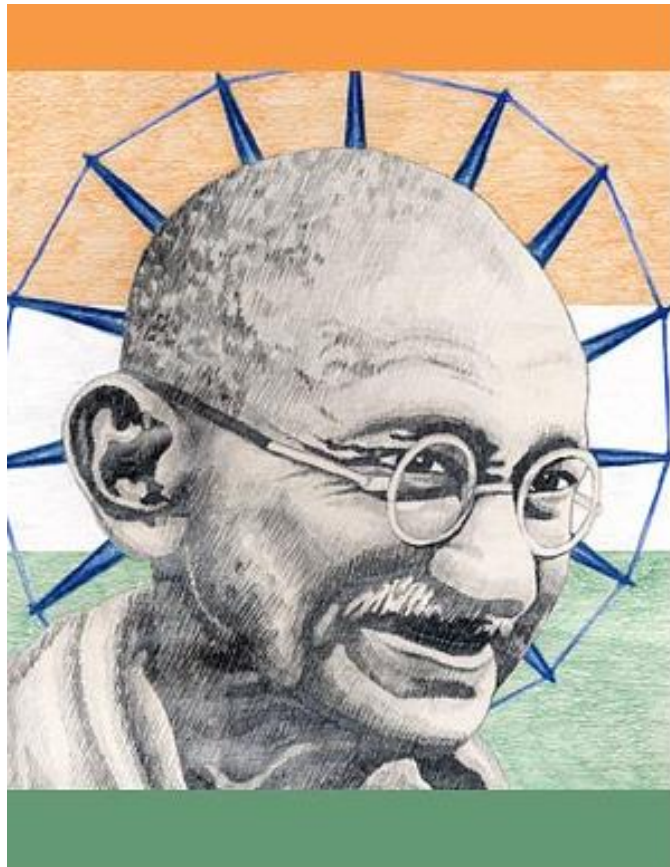
[Social Audit Film](#)

Learning Objective-4: Make RTI Non-Relevant

- Comply with Sec. 4(1)(b)
- Review and revise all internal work processes-
make them less discretionary
- Digitise all documents and keep them safe as
per Dept codes
- Renew Internal inspection processes

Mahatma Gandhi

The Real 'Swaraj' will come not by the acquisition of authority by a few but by the acquisition of capacity by all to resist authority when abused.

What is required?

**Government Employee is no longer a Government
Servant.**

**He/She has to transform to a *Public Servant*
*in Letter and Spirit.***

Further Readings on RTI

- RTI by R.S. Tolia
- Important Television Debates, Articles, Interviews, Books & Lectures[[edit](#)]
- 15 Years of RTI, Nikhil Dey in Frontline Magazine, December 2020^[16]
- [Pustak Lokarpan Lecture](#) by Aruna Roy, November 2020
- Bhaskar Prabhu on [Brihanmumbai Municipal Corporation](#)
- [Six Years On, Lokpal is a Non-Starter, The Hindu](#)^[17]
- Moneylife Foundation Annual RTI Lectures: "[Is Good Governance the Right of a Citizen in Democracy?](#)", Sept 2019
- 5 November 2001, Noam Chomsky on '[Militarism, Democracy and People's Right to Information](#)' at the Delhi School of Economics
- Capturing Institutional Change: The Case of the Right to Information Act in India, 2021, by Himanshu Jha ^[18]

**Thank You
for your Attention**

